

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kül-
dendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszólamlások kül-
dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó-
hivatalhoz küldendők. Nyilttér scra 1 korona.

Közegészség és még valami.

Mi magyarok, kik százados harcztot
vívunk, hogy megóvjuk a Nyugat mivelő-
dését a Kelet pusztító inváziója elől, kik
az ozmán világ legyőzete után is még
őrt állottunk, nehogy a félhold révén Eu-
rópába hurczoltassék a pestis és a kolera,
— kik kulturtörékvéseinknek mindenzalával
a Nyugat műveltségéhez füződni óhajtunk:
nekünk keftős okunk lehet, hogy a tisztasá-
got illetőleg ne a Kelet lanyha szokásait
kövessük.

Bár politikai érettség tekintetében szinte
felülmulunk bizonyos nyugati népeket, melyek
máskülönbén a civilizáció élén haladnak
— bár az irodalmi és tudományos tevé-
kenység terén néhány évtized alatt száza-
dok elmaradt munkáját pótoltuk s bár
kereskedelmünk fejlődésnek indult és ipa-
runk elégnagy lendületet vett: mind a
mellet a közegészség terén még nem já-
runk igen közel nyugati ideáljainkhoz.
Különösen a tisztaság fontos kérdése az,
mely nem részesül figyelemben a köznép
részéről.

Pedig a tisztaság igyszólván orvos és
patika együttvéve; a tisztaság egyik legfon-

tosabb tényezője az egészségben maradás-
nak. Első sorban ez az, amely meghosz-
szabítja az emberi élet tartamát, ellenállási
képességét annak a testnek, amely áldásos
gondozásban részesül. A tisztaság hathatós
óvszer, mely bárki számára könnyen hoz-
záférhető és bizonyára legolcsóbb vala-
mennyi medicina között.

Mégis azt tapasztaljuk, hogy az al-
sőbbnéposztályok koránt sem élnek vele
oly bőven, mint azt saját jólétük érdeke
megkivánná. A mi alsó néposztályunk,
bár előnyösen különböznek kelet piszkos
népétől, még sem törődnek eleget sem
saját testük gondozásával, sem hajlékuk
tisztaságával.

Főképpen a szellőztetés körül követnek
el sok mulasztást. Igazán bámulatos, hogy
azok az emberek, kik életök javarészét
mezei munkával a szabadban töltik el, ott-
hon mintha félnének a friss levegőtől, oly
gondosan zárják el lakásukat előle.
Még jobb módu gazdák házában is a be-
lépőt télen megüti a penészes, dohos szag,
fojtja lélekzetét a füledt levegő, mert ép-
penséggel nem, vagy legalább nem eleget
szellőztetik a szobákat. Hogy a fűtőanya-
gon takarékoskodhassanak, inkább pazarol-

ják a saját s különösen gyenge gyermekeik
egészségét. Hogy aztán Magyarországon a
gyermekek halandósága nagyobb, mint átlag
minden nyugati országban, bizony leginkább
annak tulajdonítható, hogy falusi népünk
a közegészség követelményeivel nagyon ke-
veset, vagy éppenséggel nem törődik.

Járványnak kell kiütni, hagymáznak
kell sorra látogatni a házakat, vagy a fe-
kete asszonynak, a kolerának kell rettegés-
be ejteni az embereket, hogy az egészség
megőrzését, törvényeinek követelményét
némi figyelemben részesítsék.

Régmult időkben, mikor különösen a
szegényebb osztályokkal kevesen törődtek
gyámolítólag, mikor a jobbágyok sorsa több-
nyire a nyomor volt, emésztő piszokban
sinylődtek és mindenféle járvány hányszor
megtizedelte az ország népességét. Ma
hála a terjedő kulturának, már haladtunk
annyira, hogy az epidemiák jórészt elveszi-
tették a retteneteséget, a nyomorszülte
pestist, a feketehalált már csak hirből is-
merjük és a kolera is, ha ellátogat Euró-
pába, mérsékeltlen szedi áldozatait. De
azért pusztít vérünkben még elegendő vészes
betegség, aminek járványszerű fellépése

TÁRCZA.**Utak.**

Sokféle ut szeldeli át
Ezt a rövid életet,
Azt se tudod, melyik a jobb,
Többet melyik ér neked?

Dőre álmok integetnek,
Csalogatnak untalan;
Meg se pihensz, mint az, aki
Szünet nélkül utba' van.

Meg se térsz az egyik utról,
Hol reményed elhagyott,
Már is indulsz s boldog is vagy,
De csak amig nem vagy ott.

Lehervadtak a virágok,
Mikorra megérkezél;
Nyoma sincs a boldogságnak,
Mind lefujta azt a szél:

Mért epezted hát a lelked;
Melyik utra térj elébb?
Délbáb csak, mely azokról
Csalogatva int feléd.

A valóság más egészen!
Minden utad egyre megy,
Sirba botlasz itt is, ott is,
Ez a biztos egyszeregy! . . .

Lévay Mihály.

Ott a jegenyés tövében.

Irta: Cs. Guits Matild.

Olaszország egyik klimatikus gyógyhelyén, az
Adria partján áll csendesen elhagyatottan a feje-
delmi fényvel butorozott Blanka-villa. Tengerre
néző csillogó ablakai, mint óriási üvegszemek, üre-
sen bámulják napnak, habnak remek játékát, nem
jelenik már meg bennök az a feltűnő szép szőke
fej, hogy gyönyörködjék a természet fenséges
panorámájában. Nem érdeklí már semmi, magá-
nyosan némán bolyong az exotikus növények ár-
nyában a „magyar grófné”: Darázs Berezi gróf
hervadozó felesége.

Alig mult két éve, hogy a gazdag, szép fia-
tal gróf oltárhoz vezette Borostyán Blanka grófnőt.
Borostyán Zsuzsa és Blanka már kiskorukba el-
vesztették szüleiket és atyjok nővére, Borostyán
Ludmilla grófnő nevelte őket, azzal a szigorral,
ridegséggel, a mire csak egy, a világgal megha-
sonlott, hatvanéves vén lány képes.

Darázs gróf X. hercegnő estélyén ismerke-
dett meg a leánykával és Blanka, a fiatalabb, a
ki még alig töltötte be tizenhatodik évét, annyira
megtetszett neki, hogy ott rögtön megkérte kezét
a mogorva Ludmilla grófnőtől.

Három hét mulva megtörtént az esküvő és
vitte a gróf szép feleségét a darázsfalvai birtokára,
a hol bandérium, fehérruhás lányok, diszbe öllő-
zött gazdatisztek fogadták az ifju párt, szerencsét
kivánva nekik és virágot hintve utjukra. A kis
grófné ragyogó mosolya, szépsége mindenkit meg-
hódított, nők, férfiak elragadtatva suttozták: „ó
de szép”, „de gyönyörű”. Szép is volt mint egy
harmatban fűdött fehér violaszál, és szerelmes,
mint egy szárnyára kelt gerlemadar.

Berezi gróf nem rejtegette boldogságát nagy-
úri méltóság alá; a kocsiból ölébe kapta kis fe-
leségét és mohó vágygyal szaladt fel vele a virág-
zó narancsfákkal és puha szőnyegekkel díszített
lépcsőn. Még fel se érték díszes lakásukba, már
csengve-bűgva, mint a boldogság előhírnöke, hang-
zott végig az asszonyka szerelmes, kéjes kacza-
gása a szobák hosszú során.

A mi azután következett, az egy darab volt
a mennyországból és annak üdvösségéből: szere-
lem! . . . szerelem! . . . mindig csak szerelem!

Talán azért nem tarthatott soká, mert na-
gyon is tökéletes volt erre a mi tökéletlen föl-
dünkre, megirigyelték az égiek. Az a nagy, fülig
szerelmes ember felemésztette nagy szenvedélyé-
vel azt a csepp aranyhaju gyermekasszonyt; beteg
lett szegényke nagy beteg.

Mentek hozzá híres, tudós professzorok,
megvizsgálták; Blanka félig eszméletén kívül volt
és csak annyit értett a beszédjükből, hogy a gróf
egy lelkesmeretlen ember. Beteg testtel, zavart
viziós agyával is megbotránkozott: miért bántják
ezek az ő édes urát és gondolatban még szerel-
mesebben simult hozzá. Hozzá költözött Ludmilla
néni is és Zsuzsa, a ki egészen ellentéte volt a
gyenge kis Blankának. Magas, erős termetű volt,
az arcza pedig olyan üde, olyan kerek, mint egy
színes virágból kötött bokréta, csak a haja volt
szőke, aranyba játszó, mint a nővéreé. Így hár-
masban mindent elkövettek, hogy a kis grófné
meggyógyuljon. Javult is annyira, hogy ősz felé az
ágyat elhagyhatta és sétát tehetett a hervadozó
parkban. Talán meg is gyógyult volna ott a sze-
rettei körében, ha egy beretvált arcú német tanár
el nem küldte volna messze, messze a tenger
mellé üdülni.

csakis úgy gátolható meg, ha gondosan ügyelünk a legszigorubb tisztaságra.

Országunkban a halálozási arány kedvezőbb ugyan, mint a napsugaras India némely tartományáé, hol félelmetes lázak és a kolera állandó fészekkel bírnak; de majd kétszer akkora nálunk a halandóság, mint Hollandiában, Angliában, vagy a közműveltség tekintetében annyira előhaladt Skandináv államokban.

Ha a statisztika beszédes számaait tekintjük, azt fogjuk találni, hogy a halandóság legnagyobb része a magyar fajra, a munkásosztályra esik. Szomorú, de való, hogy az a néposztály, mely östermeléssel foglalkozik, mely immár évezredek óta túrja a földet, hogy aranykalászkától ringjon az ékes rónaság, — az a szegény magyar munkás még most sem részesül egészségügyileg a megillető elbánásban. Tekintsünk be, kint a tanyákon, úgy téli időben valamely gazdasági-telep munkásainak hajlékába. Mit fogunk látni? Azt, hogy az öregbéres, kisbéres, kukás, kocsis, családjával, kutyájával, macskájával egy és ugyanazon szobának nevezett oduban van internálva. Csak a gerendákról lelógó ostorokról lehet megtudni, hogy egyik gerendától a másikig lakik a béres, kocsis stb. Most már elgondolhatjuk, ha nem is szippantunk belőle, hogy milyen levegő táplálhatja azokat a magyar munkás embereket. Vegyük csak hozzá a nyomoruságos táplálkozási viszonyokat, a testbeli tisztálkodást, s egyéb morális okokat, úgy világos fogalmunk lehet annak a munkás ivadéknak az egészségéről és fejlettlenségéről, mely ilyen tulzsufolt cselédházakból elővanszorog. Ezekből aztán válnának munkások, ha ugyan vérszegénységük következtében elpetyhüdt izmuk alkalmatlanokká nem

tenné őket a nehéz munkára. Ez is egyik módja a degenerálódásnak, a magyarnemzeti munkaerő fogyatkozásának.

Tagadhatatlan, hogy mintaszerűleg be rendezett gazdaságokban sem szenvedünk hiányt, hol a higiénia követelményének meg felelő cseléd lakásokat találunk, ahol minden cselédnek meg van a maga tágas, világos (1. szoba, konyhából álló) lakosztálya. Az itt lakó cselédség életvidor, kedvvel dolgozik, gyermekeik arcáról csak úgy mosolyog az egészség pirja. Az uraság tehát amit cselédjeinek jólétben tartására fordít, az megtérül a vasszorgalomban s legyőzhetlen munkaerőben, melyet egészséges munkás népe tevékenységével neki dusan visszafizet. Másrészt az erő jókarban tartásával humanitárius kötelességet és nemzeti missziót is teljesít.

Az öserő megvédése lebeg a magyar kormány szeme előtt a közel jövőben kibocsájtandó rendeletével, melyben a gazdaságoknál működő cselédség lakásviszonyait egészségügyi szempontból reformálni szándékszik. Ugyanis szigorú rendszabállyal utasítani fogja a cseléd tartó gazdákat, hogy munkásaik részére a miniszteriumban megállapított méretek szerint, a higiénianak teljesen megfelelő külön lakosztályokról gondoskodjanak. Bár megkészt, de még mindég nagyon üdvös intézkedést, mind az, akinek a magyar munkás sorsa szívében fekszik — előre is üdvözölheti.

*

A közegészségnek hatalmas emeltyűje a t e s t á l t a l á n o s t i s z t á l k o d á s a, mi csak úgy érhető el, ha k ö z f ü r d ő áll a közönség rendelkezésére. Nem hinnök, hogy népünkben oly annyira hiányzanék a tisztaság, az egészség egyik leglényege-

sebb feltétele iránti érzéke, hogy a fürdőt még továbbra is nélkülözni tudná.

Utazásaimból több várost ismerek, melyeket folyó vizek szelnek át, hol a lakosság nyári időben amikor csak szerét ejtheti minden este — sőt még reggel is — meg fürdik a szabad folyóban. A tehetősebbek fürdő bódékat rendeznek be a folyó mentén, több helyen uszodák állanak a nagy közönség tisztálkodására, a test edzésére s ugyan azon helyeken nagy keresletnek örvendő állandó fürdőházak is találhatóak. Abonyban — kommentár nélkül legyen mondva — sem folyó víz, sem pedig közfürdő nem nyújt alkalmat az egészség fejlesztésére. Ugylátszik enélkül is eléggé egészségesek vagyunk, vagy ha úgy tetszik, van Czegléden és Szolnokon, itt a gőzös átmehetünk a szomszédba — . . . fürödni. — Ám a tehetősek a tenger hullámaikat is felkeresik, de mi akik kontingensét képezzük a kevésbé tehetőseknek, szívesen maradunk itthon . . . inkább nem fürdünk.

Egy majdnem 13 ezer lakost számláló nagy községnek még gondolkozni sem kellene azon, ha valjon a közfürdő kifizetné-e magát? Akkor különösen, mikor itt semmi néven nevezendő szabad víz nincs, mely a közfürdő forgalmát csökkentené még nyáron sem.

Abonyban a fürdő létesítésének kérdése, oly lényeges, hogy azt a tisztaságot szerető közönségnek folyton napirenden kellene tartania és sürgetnie egész addig, míg az ige testté nem válik.

Aki e kérdést megoldaná hervadhatlan érdemet szerezne magának a közegészség fellendítése által; no meg a mi bizonyosabb, egy folyton nagyobb kelendőségnek örvendő üzlet biztos jövedelmezősége . . . a konyhára is hozna valamit.

VEVERÁN I.

Kezdetben úgy tervezték, hogy vele mennek férje, Zsuzsi meg Lidmilla néni is. Hanem éppen elutazás előtt Ludmilla grófnő veszélyesen megbetegedett és Blankát csak férje, dadája, a hűséges Rézi néni és a cselédség kísérték el oda. A gróf, miután palotát vásárolt és nejét elhelyezte, egy hónapot töltött ott, azután hazautazott, neje gondozását Rézi néniére Bízta; de megígérte a kis grófnénak, hogy legkésőbb egy hónap múlva visszatér és el sem hagyja, míg haza nem viheti őt is.

Kezdetben sűrűn érkeztek Berezi gróftól a szerelemmel, gyengédséggel telt levelek; majdnem minden levélben megújította ígését, hogy elmegy hozzá de mindig hosszabb terminust tűzött ki az utazásra. Szegény kis beteg asszony hónapokig mindennap lesétált a kikötőhöz, vasuti állomásra, de nemcsak hogy ő nem jött, hanem még levelei is elmaradoztak.

S egy napon csak megszűnt a kis grófné az urát várni, reményleni.

Szomorú nap volt az a jó Rézi néniére. Szeretett úrnője kiült a verendára, belemerítette tekintetét a kék levegőbe és nem vett tudomást semmiről, a mi körülötte történt; épp oly érzéketlenül túrta, hogy a szél felbontogatta aranyos fűrtéit, pongyolájának csipkés fodrait, mint nem élvezte a narancsvirágok felszálló illatát és a szellő lágy simogatását márvány fehérségű arcán. A betegség romboló munkáját elősegítette a bánat; ettől a naptól kezdve egyre fogyott, életerejé veszett, csak a szemei nőttek nagyobbra és kisírt belőlük a reményvesztett, bánatos lelke. Rézi néni megpróbálta vigasztalni, beszélt neki arról, majd ha egészségesen mennek haza és az ő kincse megint olyan rózsaszínű és boldog lesz, mint az-

előtt volt, de meghökkenve hallgatott el a kék szemek tekintete előtt.

— Miért akarsz engem ámitani? Meg fogok halni! — mondták azok a szemek nagy, emberfeletti tudással.

— Ejnye no! Hogy néz rám, lelkecském? Mintha bizony valami lehetetlenséget mondtam volna. Miért ne lehetne megint rózsaszínű? Igenis, az lesz! Ha van igazság az égben, az lesz! — nyelvelt az öreg asszony, keserűségét, könnyeit nyeldesve.

A grófné egy sóhajlattal hátraejtette fejét, lehunyta fáradt szemeit és a szó elhalt Rézi néni ajkain s ijedten kérdezte magától, hogy élönök beszélt-e, vagy örökre megszűnt az a kis fájó szív dobogni.

— Jött-e levél, dadám? — e szavakkal nyitotta ki kék szemét május elsején Blanka.

Rézi néni hirtelen elfordult, hogy ne lássa kis úrnője az ő kétségbeesett arcát; azután egy szemrehányó tekintetet vetett az égfelé és csendesen azt felelte:

— Nem jött! . . .

— Csomagolj, dadám, hazautazunk!

Rézi néni csodálkozó szemeket meresztett a grófnéra.

— Nem értesz? Hazautazom! — kiáltott a beteg ingerülten.

— De hiszen méltóság olyan gyenge, talán. Blanka szavába vágott:

— Légy nyugodt! Kibírom az utazást, erőtlád a vágy, hogy ott halhassak meg, a hol olyan nagyon boldog voltam. Tudod te, dadám, hol van a jegenyés?

— Tudom! Ott a park és az erdő közt!

— Ott! Öltöztess!

És kinyújtotta kicsi vértelen lábát a se-lyem takaró alól. Rézi néni nagy keze közé fogta, megsimogatta, megcsókolta és úgy huzogatta fel rá gyengéden a harisnyát. A kisgrófné tudomást sem vett róla, hanem csendesen bizalmasan beszélt.

— Mikor háromhetes asszony voltam, én egyszer betévedtem abba a jegenyésbe. Mintha a fájdalom tanyájára léptem volna, olyan siró, panaszos hangok fogtak körül. A szél hajtogatta a jegenyék karsu sudarát, borzasztóan recsegett a törzse, sirt, zokogott a szél rezgő levelei között; panasznak, jajnak minden variációja benne volt azokban a hangokban, a mik körülfogtak és elfojtották lélekzetemet, rémülve szaladtam ki onnét a napsugaras, virágos parkba. Akkor nem tudtam megérteni, hogy mire lehet alkalmas az az örökké siró jegenyés. Most tudom! Jó lesz temetőnek! Oda akarok temetkezni.

— Ne sirj, dadám! Inkább örülj, hogy szegény kis meggyötört szívem ott békét talál s nem fog többé fájni! Hanem a bánatomat rábírom azokra a rezgő levelekre, hadd zokogjanak még fájdalmasabban és hallják, rémüljenek meg tőle azok, a kik megcsaltak. . . .

— Blanka! Kincsem! Olvastad! — kiáltott Rézi néni ijedten.

— Bocsáss meg, dadám, igen. Te olyan gyakran kaptál férjedtől levelet s én tudni akartam, milyen egy igazán hű férj, ismerni akartam leveleled tartalmát és elolvastam. Így tudtam meg, hogy nagynénémet agyszélhűdés érte és hogy Zsuzsi elfoglalta helyemet otthon.

Rég nélkülözött könyvek öntötték el Blanka arcát zokogás reszkeltette meg gyenge testét és odahajította aranyos fejét arra az egyetlen hű szívre a mi még megmaradt neki.

(Vége köv.)

Decentralizáció.

(L. L.) Sok szó esett már arról, hogy milyen egészségtelen a kulturális és gazdasági fejlődés hazánkban. Budapest — minden, minden Budapest.

Valljuk meg őszintén, hogy ennek legelső sorban a vidék az oka. A vidék, a mely nem becsüli magát semmire, hanem tör felfelé Budapestre. Budapest, ez a városmoloch mely rövid idő alatt pesti embert farag a vidékiből, vagy pedig, ha ez nem sikerül, csinál belőle egy olyan kétféle-formát, valami hermafroditát, aki se nem vidéki, se nem budapesti, se nem tudós, se nem naiv, se nem ügyes, se nem ügyetlen, se nem tiszta, se nem romlott és a kire csak egy sors vár: a biztos romlás és züllés.

A mi pedig a legnagyobb baj, hogy ezek az idegen talajba plántált és ott meggyökerezni nem tudó vidékiek, a gyermek állhatatosságával ragaszkodnak Budapesthez. Nincs annyi kincse a világnak, a mennyiért ezek a szerencsétlen, pályátvesztett emberek itthagynák ezt a nekik idegen, ellenséges metropolist, a mely elrabolta tőlük ifjúságuk erejét, reményeit és gyümölcseit és visszatérnek oda, a mi nekik mindenük az ő édesanyjukhoz: a vidéki városkához vagy faluhoz.

Hiába inti őt magához az édes otthon, hiába rugja el magától a nagy főváros, a melynek az idegen, boldogulni nem tudó jövevény csak teher, ő nem érti meg sem a hívó szótát sem a durva kiutasítást és marad ott az ő poklában.

És mi az oka ennek a sok elhibázott egzisztenciának, tönkrement vidéki embernek?

Két oka is van.

Az egyik: a szülők.

A másik: a Budapesten töltött iskolásévek. Beszéljünk előbb az elsőről, a szülőkről.

Milyen a vidéki apa és anya, különösen pedig a falusi és kisvárosi?

Alig, hogy a gyermek elvégezte a négy elemi osztályt, az apa vagy anya mindjárt rá gondol, hogy mi lesz most a fiából. Paraszt (ezalatt minden nem egyetemi pályát érti) semmi esetre sem. Tudóst, intelligens embert nevelünk belőle. Feladjuk Pestre, ott járjon valami gimnáziumban, hisz ott ugyanis annyi van, mint a szemét. Vidéki gimnáziumba, Kolozsvárra, Szegedre, Kassára a világért sem adná.

Az igaz, hogy ott mégis jobb a gyerekeknek, a ki patriarkális kosztos intézményt élvezheti, mint Budapesten, a hol a tíz éves gimnazista is „szobaur“. De mindegy: a ki manapság ember akar lenni, az menjen fel Pestre és ne maradjon meg vidéki „bugris“ parasztnak.

A fiu tehát okvetlenül felkerül Budapestre és itt kezdődik el a nagy megrontó korszak, a pesti iskolás évek. Nem az erkölcstelen, kicsapongó életmódról akarok írni, ez üres beszéd. Vidéken épp úgy korhelykedik a serdülő fiatal ember, mint a fővárosban. A különbség legfeljebb a formában nyilvánul, a lényeg egy.

Más itt a baj, a mi a vidéki ifjura vár. Az, hogy elfelejti otthonát, szülőföldjét, tudni sem akar arról, hogy neki valaha vissza kell térnie otthonába. Nem, ő pesti akar lenni, a fővárosiakat majmolja, utánozza, de nem annyira a műveltségükben és előnyös tulajdonságaikban, mint inkább lehaságaikban és árnyoldalaikban.

Te jó vidék, te a ki törzsöke vagy a magyarságnak, te a ki az erő, az ifjúság, a fel nem használt nyers tehetség vagy, ne engedd meg, hogy fiaid feljöjjenek Pestre elbukni!

Tartsd vissza az ifjúságot! Tartsd vissza a nemzet jövőjét!

És ha kis faluban, mezővárosban lakol, akkor se add fel őt Budapestre, küld el Kolozsvárra, Aradra, Debreczenbe, vagy más nagy intelligens vidéki városba.

Készítsd elő az okos, egészséges decentralizációt, készítsd elő azt az ideális állapotot, hogy

Magyarországon ne csak egy európai város legyen, hanem tíz—husz, és ezek közt Budapest ne legyen más, mint az első, a vezető.

Készítsd elő a decentralizációt!

Országos katolikus nagygyűlés, a 900 éves magyar katolicizmus emlékére.

Ez év augusztus havának 15-én, Nagy-Boldogasszony napján telik be kilenczszázadik éve annak, hogy a katolikus vallás Magyarországon gyökeret vert, kilenczszázadik éve lesz annak, hogy a legelső magyar király, Szt. István, fejére tétetett II. Szilveszter pápa ajándéka, a mai is dicsfénytől övedzett apostoli királyi korona.

Nem a vallási rajongás, hanem a történelem megdönthetetlen adatai igazolják, hogy a katolikus vallás volt az, mely a népet az első század viházkodásaitól visszatartotta, a magyar haza rögéhez kapcsolta, rendszeres társadalmi életre vezette; kialakultak az állami életnek határ vonalai s az első koronás szent király bölcs uralkodásával létjogosultságot nyert a magyar alkotmány és fejeztetett be a tulajdonképeni honalapítás. — A hosszú élet sóját hintette a vallás bele a nemzet véérébe, konserválta és megedzette a buzogányt forgató izmokat s így nem tiporhatott el bennünket a vad tatárok xerxesi táborá, sem a pogány török, világot rettegítő hatalma.

„Annyi balszerencse közt s oly sok viházkodás után“, e vallásnak is nagyon sok köszönhető, hogy „él nemzet e hazán!“

Jertek katolikusok, adjunk hálát a Gondviselésnek, üljünk diadal ünnepet!

A magyarországi kath. körök Országos szövetsége a 900-dos fennállás emlékére, Budapesten, augusztus 16. 17. 18 19, 20. napjain országos katolikus nagygyűlést rendez, melyre a következő felhívást bocsájtotta ki:

„Kilenczszázadik évfordulóján a magyar katolicizmusnak, a magyar királyság megalakításának, ünnepre készülnek a magyarország katolikusai, hogy egyesülve, egymással a hitben, reményben és lelkesedésben, mondjanak hálát a Gondviselésnek a multért s esdjék le áldó kegyelmét a jövőre nézve.

Vallásos és hazafias kötelesség, hogy ez az ünnep fényre jelentőségre méltó legyen a kilenczszázados multhoz, a magyar katolicizmushoz, hogy ezen a nagygyűlésen képviselve legyen az egész nemzet, szegények gazdagok, egyháziak és világiak egyképen.

Jöjjön el tehát a mi katolikus nagygyűléstőlünkre mindenki, aki csak teheti, akinél a feljövétel nem ütközik legyőzhetetlen akadályokba.

Jelentkezéseket július hó végéig elfogadja a Nagygyűlést Előkészítő Bizottság (Budapest, IV., molnár utca 11. Katolikus kör.) Gyürky Ödön, az országos kath. szövetség titkára.“

A fővárosi vigadóban megtartandó 17 pontból álló ünnepség illetve nagygyűlés tagja lehet minden katolikus férfi és nő; az előbbieknél tagsági díj fejében 4 az utóbbiak 2 koronát fizetnek. Olcsó utazás, lakás és ellátásról az előkészítő bizottság már gondoskodott így tehát a részvétel senkire nézve sem jár nagyobb anyagi megterheléssel.

Az abonyi katolikusok, akik az országos ünnepségre Budapestre akarnak rándulni, könyebbség de meg a kedvezmények kinyerése céljából is helyesen járnak el, ha először megtekintik a Katolikus Olvasóegyletben ki függesztett felhívást s azután részvételi szándékokat bejelentik (július 25 ig) Király János egyleti elnöknel vagy Veverán I. egyleti jegyzőnél, kik a tagsági, utazási, elszállásolási stb. jegyeket augusztus első napjaira ki fogják eszközölni.

A 900-dos mult Abony népes katolikus hitközségétől is elvárja, hogy a Katolikus Olvasóegylet és Katolikus Munkásegylet küldöttségének

vezetése alatt minél számosabban fognak részt venni a vallási és történelmi hódoló ünnepen.

VEVERÁN ISTVÁN,
a Kath. Olv. egyt. jegyzője.

MI UJSÁG?

— **Templomi ünnepély.** A helybeli izralita imaházban pénteken este és szombaton délelőtt fényes istentisztelet volt, melyen Weisz S. sáros-pataki kántor nyolcz tagból álló egyházi énekkarával az abonyi izr. hitközség megbízása folytán közreműködött. Az énekkar szebbnél-szebb és lélekemelő egyházi dalokat énekelt, melyeket a közönség, — melynek soraiban Abony más felekezetű lakói is szépszámmal voltak jelen — mindvégig emelkedett hangulatban élvezett. Kiváló dicséret illeti Weisz kántort, aki ennekara ügyes betanításával igazán művészi munkát végzett, de nem kevesebb dicsőség illeti őt, mint zeneszerzőt, amennyiben az előadott dalok, melyek az egyházi zenének szinte megörökítésre méltó alkotásai a legnagyobb részben saját szerzeményei.

B
— **Letört virág.** Lapunk kiváló tehetségű és szétágazó tevékenységű szerkesztőjét érte a gyász, hogy családjának legfrissebb bimbóját letörte a halál szele s keblére tűzte a halálangyala. A kis Temesköz y Erzsike volt a bimbó, volt a család kedvence, míg kedves mosolyával verőfényt varázsolt a gondos atya és anya homlokára, míg piciny ujjainak esettintésével, ajkainak édes dalikázásával jókedvre hangolta többi testvérkéit. 2 éves volt csak, mégis 3 héttig tartó kínos szenvedés után f. hó 9-én bekövetkezett halála, mely sebet ejtett a szerető szülők szívében, mert ő a kedvesek között a legkedvesebb volt. — Nem mosolyog többé; gögicselő ajkai örökre lezáródtak. A bölcső üresen maradt; egy sirhanttal több van ott kün az árnyas fákalatt, letört virágalsza benne édes álmait; harangvirág hajlik rája, altató dalt csilingel neki, édeset, . . . csendesen, csendesen Almaidban, „Óh jöjj, ölelgesd kis testvéreid, orcáikat csökdossa szellemed. S a mely napok te tölled elmaradtak, add a szülőknek vissza, ők együtt éljék le megszakasztott életedet. S mig poraidra hintenek virágot: Lebegj te őrzőangyalként fölöttük!“

V. I.
— **Adomány.** Az abonyi kereskedelmi ifjúság által f. hó 1-én rendezett táncmulatság jövedelméből az „Abonyi Lajos szobor alap“ javára 85 korona 38 fillér jutott, mely összeg átvételét köszönettel elismeri:
Véli Miksa.

— **Hálnak egyre hálnak.** Ismét egygyel kevesebb azok száma akik karddal kezükben, hős lélekkel igyekeztek megvédeni a magyar nemzet függetlenségének integritását. — S z e r d a h e l y i S á n d o r 48-as honvéd hadnagy nyug. m. kir. járásbírósi tisztviselő hunyta le f. hó 10-én örök álmra szeméit. A 73 éves férfi magyaros viseletéről, vicces jókedvéről sokak előtt ismert és tisztelt egyéniség volt. A betegséget nem igen ismerte, éppen azért nagyon lesulytotta övét hirtelen bekövetkezett halála. — A boldogultban lapunk kiadója atyját gyászolja. A család az elhunytól a következő gyászjelentést adta ki: Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel jelentjük a szerető férj, jó apa és nagyapának Zala, Nyitra, Szerdahelyi S z e r d a h e l y i S á n d o r n a k f. hó 10-én este 9 órakor életének 73-ik, boldog házasságának 36-ik évében Homokon hirtelen történt elhunytát. A boldogult földi maradványai f. hó 12-én d. u. 4 órakor a róm. kath. egyház szertartása szerint fognak a czibakházi r. kath. sirkertben örök nyugalomra tétetni. Homok, 1900. július 11-én. Az örök vliágosság fényeskedjek neki! Szerdahelyi Sándorné szül. Danczkay Francziska mint feleség, Szerdahelyi Gizella férj. Simonyi Lajosné, Szerdahelyi Lajos, Szerdahelyi Flóra, Szerdahelyi János, gyermekei. Simonyi Lajos mint vő, Turzó Erzsébet férj. Szerdahelyi Lajosné mint menyee. Simonyi Irénke, Simonyi Lajoska, Simonyi Erzsike, Szerdahelyi Ilonka Szerdahelyi Sándor mint unokák.

— **Templom renoválás.** Az abonyi rom. kath. templom kívül-belül alapos javításnak van alávetve. A torony felső része már teljesen új mezében tekint alá. — A színek szoliditása és helyes összeillesztése megnyerő benyomást gyakorol a szemlélőre; az óralapok színei szintén el vannak találva. A renoválás egy kissé lassan halad, mert a viharral és jéggel vegyes zápor esők többször lezavarták a munkásokat praktikus

állványokról. A mostani renoválás kedvező alkalmat nyújt a torony hegyére alkalmazandó villámhárító felhelyezésére; úgy látszik, legalább a jelek azt mutatják, hogy a 4, 5 évvel ezelőtt történt égi figyelmeztetés nem volt elég arra, hogy az illetékes patronátus városunk legértékesebb, legkiemelkedőbb s legtöbb ember életét magában foglaló épületét közbiztonságba helyezze. Isten őrizzen, hogy még nagyobb veszedelem adja meg erre az impulsust. Még nem késő, — villámhárítót kérünk a toronyra!

— **Népesedési mozgalom.** A múlt héten városunkban születtek: Acsai János rk., Drubina István rk., Szórát József rk., Mojcsák Ferencz József rk., Plangár Sándor rk., Antal Mária rk., Polónyi József rk., Urbán Antal rk., Palesó József, rk. Házasságot kötöttek: Márton Áron Körös-ladányi lakos és Deutsch Regina abonyi lakos, izr. Elhaltak. Szücs József 70. éves rk., Temesközy Erzséket 21. hó. ev. ref. Hornyik Borbála 1 hó. rk., Gortva Anna 18. hó. rk.

— **Törvényszék Cegléden.** Valamikor ilyen is volt Cegléden. A ceglédi bíróság keze majdnem Szegedig lenyult. Mint halljuk, a pestvidéki törvényszéket az igazságügyminiszter vidékre akarja kihelyezni s Bpest körül két kisebb tvnyszéket akar szervezni. Cegléd is mozogni akar hogy törvényszéket kapjon, mondván: a nagykáta, ceglédi és esetleg a nagykörösi járásbírószágot egy Cegléden felállítandó törvényszék kerületébe kívánna össze hozni. Isten neki, legyen ceglédé, mert mégis inkább az övé, közelebb lenne hozzánk.

— **Nagykörös kontra Cegléd.** A „Ceglédi újságból“ olvassuk a következő mulatságos históriát: A ki azt hiszi, hogy a két híres város közt kitört a háburút valami politikai konfliktus, vagy más országra szóló esemény, vagy érdek összeütközés előzte meg: az ugyan alaposan csatlakozik. Hiszen mi ceglédiek nagyon jó barátságban élünk a nagykörösi atyfiakkal, sőt még azt is megbocsátottuk már nekik, „hogy előlünk kanállal elejték a határt“. A kecskeméti embör ilyenre nem képes. A két város közt kitört versenyesnek egész más az alapja. Az ugyanis, hogy Sási Ferenc uram, a ki böcsületös kovács mestör Nagy-Körös városában, meghallotta a híret, hogy van Cegléden valami Nagy Sándor nevü embör, a ki mint va-

lami Toldy Miklós úgy vagdalja a földhöz a cirkusok meg a komédiások legerősebb emböreit hát neki azt megkö ösmérni, mert még tudtával nincs körösi, de még kecskeméti embör se, a ki ő úgy oda ne terömtene, hogy hátsó domborulatával oda ne ragadjon a földhöz. At is jött Sási uram a mult szerdán, és végignézte, hogy Nagy Sándor a társulat erőművészet Scherly urat szintén legyözte. Erre föltámadt a virtus a körösi embörben; „Gyöpre Cögléd! a ki teremtölte, nem Cögléd áll Körös előtt?!“ Hát van-e kurázs Nagy Sándor? Másnap öles plakátok hirdették Sasi Ferenc és Nagy Sándor páros bírok viaskodását. Meg is történt. Alig 3 perc alatt Sási uram ott feküdt a porondon, s a versenybíró kihirdette: „Körös alul, Cegléd felül“. Hanem azért a viadal után ismét szent lett a barátság Nagy-Körös és Cegléd közt.

— **A „zenélő Magyarország“** zongora és hegedü zenemü folyóirat most megjelent XIII-ik füzete a következő szép zenemü ujdonságokat közli: I. Lengyel Miska „Piros a pipacsnak a színe“. Magyar dalt. II. Gaál Ferencz „L' Affliction“. Salon darabot III. Hubay Jenö „Berceuse“ Hegedüre zongora kísérettel. IV. Serly Lajos „Iren csárdását“. Ily gazdag tartalommal jelenik meg a „Zenélő Magyarország“ minden egyes füzete. Évenként 24 füzet minden füzet 10—10 oldal hangjegy tartalommal a legjobban megválasztott kiváló sikerü ujdonságokból összeállítva jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 242 oldal tartalomra 12 korona, félévre 120 oldal tartalomra 6 korona, Negyedévre 3 korona. Előfizethetni az e számmal meginduló II. félévre a „Zenélő Magyarország“ (Klökner Ede) zenemü kiadóhivatalába Budapesten VI. Csengeri-utca 62.a honnan megismerésre mutatóvány füzetet ingyen és bermentve küldenek.

Szerkesztői üzenetek.

Töszegi Köszönet a szép küldeményért. Egy proletár. Sajnáljuk, de az „Éjjeli madár“ — viselt dolgait — bár milyen vadregényes és „lovagias“ is nem tehetjük közzé, mert a nagy közönséget az még sem érdekli, hogy ki mikor eszik falevelet valakinek az ablaka alatt, lévén ez magán ügy és nincs benne semmi különös, szerelemből hőbortosabb dolgokat is elkövethet va-

laki. Külömben a „kék ruhás baba“ czimet többen magukra vették, azt hiszem valamenyien, a kik Urnapján kék ruhában ünnepeltek. Külömben tessék egész bizalommal fordulni hozzánk és pedig ne anonim levélben, akkor többet mondhatunk diskretió alatt.

NYILT-TÉR*)

Köszönet nyilvánítás.

Családunkat ért gyászeset alkalmazásával a kik kegyesek voltak fájdalmunkat megtisztelő részvételükkel enyhíteni, fogadják kegyesen ez uton kifejezett hálás köszönetünket.

Aldja meg őket a Mindenható jó indulatukért és kimélje meg a sors hasonló csapásoktól.

Abony, 1900. július 11.

Temesközy Gerzson és neje.

Köszönet nyilvánítás.

Családunkat ért gyászeset alkalmazásával, mindazon jó barátok és ismerősök, a kik fájdalmunkat megtisztelő részvételükkel enyhíteni kegyesek voltak, fogadják ez uton is kifejezett hálás köszönetünket.

Abony, 1900. július 13.

özv. Szerdahelyi Sándorné és családja.

Egy jó családból való fiú tanulóknak fölvetetik e lap kiadóhivatalában.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apró hirdetések előre fizetendők. E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 4 fillérbe kerül, vastagabb betűből 8 fillér. Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beküldetik. Vidékről igen kényelmesen beküldhetők az apró hirdetések postautalvánnyal, mert a postautalvány szelvényére az apró hirdetés is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja az apró hirdetés árát. Apró hirdetések fölvetetnek a kiadóhivatalban, Abonyban. (Piac-tér.)

Tisztességes jövedelmü, nyugdíj képes keresztény uri fiatal ember nőülni öhajjt. Pénzbeli hozomány a megállapítandó család érdekében is kívánatos. Házassági ajánlatok „nöbecsülö“ czimre e lap kiadóhivatalába kéretnek.

Nöszülési szándékból oly csinos özvegy urnövel öhajtanék megismerkedni, kinek pár ezer frt. hozománya van. Hajadonok is reflektálhatnak. Levelek „jövedelmezö állás“ czimen a kiadóba küldendök.

Kristály fehér a k á c z - m é z kisebb és nagyobb mennyiségben eladó Temesközy Gerzson kereskedelmi méhészetéből, ugyancsak közönséges virág-méz olcsóbb árban.

Vicczes levelezölapjait a tűzbe dobtam. Tervei gonoszak, hallja maga kis hamis! Koresmai stilusa szerzőjének jellemére vall. Olá.
Egy nagy, erős viselt kocsis, teljesen jó karban jutányosan eladó Temesközy Gerzsonnál.

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra I. helyre
5³/₄% évi anuitásra 43¹/₂ évre készpénzben az ingatlan ²/₃ értéke erejéig, — II. helyre 6% kamatra törlesztés nélkül.

Városi bérházakra az érték ¹/₃ erejéig törlesztéses kölcsönök csak I. helyre hason feltételek mellett engedélyeztetnek.

Felvilágosítással szolgál díjtalanul

Gerö Albert
Bpest, VII. Nefelejts-utca 8.

Clayton & Shuttleworth mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz. által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzszéplőgép-készletek továbbá járgány-eszéplőgép, löhäre-eszéplők, tisztító-rosták, aratógépek, szénraktárjűtők, boronák.

„Columbia-Drill“ lezjobb sorvetőgépek, szeccskavágók, répvágók, kukoricza-morzsolók, daráló, örfi-malmok, egyetemés acél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes ábrák ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgvárnok a világ le nagyvobb locomobil- és cséplőgép gyá: a.